

Valtiovarainministeriö

VM086:00/2024

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 84 ja 85 b §:n ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolaissa ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetussa laissa säädettyjä arvonlisä- ja vakuutusmaksuverokantoja. Yleinen arvonlisäverokanta ehdotetaan korotettavaksi 24 prosentista 25,5 prosenttiin. Vakuutusmaksuveron verokantaa ehdotetaan vastaavasti korotettavaksi 24 prosentista 25,5 prosenttiin.

SAK lausuu asiassa seuraavaa.

Korotuksen vaikutukset osuvat voimakkaammin pienituloisiin

Hallituksen kehysriihessä sopimat lisäsopeutukset ovat yhteensä noin kolme miljardia euroa, jakautuen suurin piirtein tasan leikkausten ja veromuutosten kesken. Hallituskauden sopeutuksen kokonaisuutta ei kuitenkaan voida pitää veropainotteisena, koska yhteensä suunnitellusta yhdeksän miljardin sopeutuksesta vain 1,5 miljardia on varsinaisia verotoimia. Tästäkin 1,5 miljardista enemmistö, noin 1,2 miljardia, on merkitty nyt käsillä olevalle arvonlisäverotuksen korotukselle.

Korotuksen fiskaaliset vaikutukset ovat riippuvaisia siitä, miten korotus valuu hintoihin. On arvioitu, että yleisesti ottaen arvonlisäveron korotuksesta arviolta kaksi kolmasosaa välittyy hintoihin¹. Voidaan todeta, että arvonlisäveron korotukset todennäköisesti valuvat hintoihin paremmin kuin arvonlisäveron alennukset².

Sopeutuksen näkökulmasta hallituksen olisi ollut järkevämpää ottaa käyttöön myös verotoimia, jotka kohdistuvat esimerkiksi pääomiin, varallisuuteen ja päästöihin. Tämä olisi tehnyt sopeuttamisen kokonaisuudesta tasapainoisemman ja oikeudenmukaisemman.

Tarvetta monipuolisemmalle ja oikeudenmukaisemmalle verotuksen kokonaisuudelle puoltaa myös se, että arvonlisävero on regressiivinen vero, joten korotuksen vaikutus on tuntuvampi pieni- kuin suurituloisilla. Esityksen mukaan suhteellinen ostovoima heikkenisi eniten alimmassa tulokymmenyksessä ja vähiten ylimmässä tulokymmenyksessä. Alimmassa tulokymmenyksessä ostovoima heikkenisi noin 0,67 prosenttia ja ylimmässä 0,42 prosenttia.

¹ Kts. esim. Miten arvonlisävero vaikuttaa kuluttajahintoihin? VATT-keskustelualoitteita 380. 2005.

² Laajemmin kts. esim. Tax by design: The Mirrlees Review, s. 148–230. 2011.

Kasvu ja vaikuttaminen -osasto

17.5.2024

Lähtökohtaisesti indeksisidonnaisten sosiaalietuuksien tason kasvu lieventää verokantojen korotuksen tulonjakovaikutuksia. Lievennys tapahtuu kuitenkin viiveellä johtuen indeksitarkistusten ajoituksesta. Koska eräiden indeksisidonnaisten sosiaalietuuksien tarkistukset on jäädytetty vuoteen 2027 saakka, tämä pienentää suhteellisia ostovoimavaikutuksia tasaavaa mekanismia tulokymmenysten välillä. Vastaavaa haastetta ei ole eläkkeiden osalta, koska eläkkeiden indeksikorotukset on pidetty ennallaan.

Esityksen mukaisen korotuksen myötä Suomen yleinen alv-kanta tulee olemaan EU:n toiseksi korkein Unkarin jälkeen. Jos tätä pidetään kilpailukykyongelmana, korotusta olisi voinut lieventää ottamalla käyttöön muita verotoimia, joista mainittu aiemmin tässä lausunnossa.

Yleisen alv-kannan korotus puolikkaaseen prosenttiin (25,5 prosenttia) tasaprocentin (esim. 25,0 prosenttia) sijasta perustuu ilmeisesti siihen, että hallituksen kehysriiheen asettama euromääräinen sopeuttamistavoite on saatu täytettyä. Kannan asettaminen puolikkaaseen prosenttiin voi aiheuttaa joillekin toimijoille teknisiä haasteita erityisesti esityksen voimaantuloaikataulu huomioiden. Hallinnollisen työmäärän ja syntyvien kustannusten hajonta on kuitenkin väistämättä suurta eri yritysten välillä.

Asiaan liittyvässä keskustelussa on huomioitava myös taloudellisen tehokkuuden näkökulma eli se, että yleisellä arvonlisäverokannalla on myös vaikutuksia työllisyyteen ja bruttokansantuotteeseen. Vaikutukset liittyvät myös harmaan talouden torjuntaan ja tiettyjen vientialojen kilpailukykyyn.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2024. Voimaantuloaikataulua voidaan pitää nopeana, ottaen erityisesti huomioon, että hallituksen esityksen ja lain voimaantulon välissä on lomakausi. Huomionarvoista on, että esitetyn korotuksen lisäksi arvonlisäveron alarajahuojennus päättyy vuoden 2024 lopussa³.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

---

³ Vaikutuksista tarkemmin kts. esim. The effects of size-based regulation on small firms: evidence from VAT threshold. VATT Working Papers 75. 2016. & Yritysten hallinnolliset kustannukset selittävät ALV-alarajan aiheuttamat vaikutukset. VATT Policy Brief 1/2019. 2019.